

MODERNITATEA ȘI ACTUALITATEA TEHNOLOGIILOR PEDAGOGICE ALTERNATIVE

ALTERNATIVE PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES' MODERNITY AND ACTUALITY

Valentina VACARCIUC

„...adultul trebuie să-și înțeleagă misiunea altfel decât și-a înțeles-o până acum, adică să înțeleagă că, în educație factorul principal este COPILUL, nu el.”

Maria Montessor

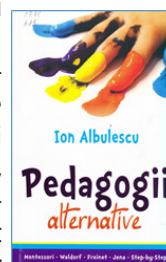
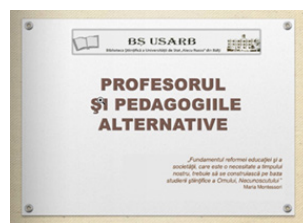
Abstract: *The article describes the exhibition entitled Professor and alternative pedagogies varnished in „Psycho-pedagogical, natural, real sciences and Fine Art” reading room NO.3 of USARB's Scientific Library. The aim was to popularize library collection and to inform users with the latest and required works of pedagogical sciences, including alternative pedagogies.*

Key words: *library collection, alternative pedagogies, online exhibition, bibliographic presentation*

Dezvoltarea proceselor educaționale în societatea modernă, o experiență imensă a inovațiilor pedagogice, școli de autor și profesori inovatori, necesită în mod constant generalizare și sistematizare rezultatelor cercetărilor psihologice și educaționale. O modalitate de a rezolva această problemă este utilizarea unor tehnologiilor pedagogice alternative în procesul educațional. Pedagogia modernă permanent caută să dezvolte metode, tehnici și instrumente pedagogice al căror scop principal este acela de a ajuta elevul în procesul de învățare. Biblioteca Științifică USARB, fiind parte integrată a Universității de Stat „A. Russo” din Bălți participă permanent prin colecțiile și serviciile sale la procesul de instruire, formare și educație studenților viitorilor pedagogi. Cea mai tradițională metodă de a familiariza utilizatorii cu colecția bibliotecii, este organizarea expozițiilor de carte. Cu acest scop bibliotecarii din sala de lectură Nr 3 „Științe psiho-pedagogice, naturii, reale. Artă” au elaborat expoziția on-line *Profesorul și pedagogiile alternative*. Scopul a fost de a informa utilizatorii cu cele mai recente și solicitate lucrări despre pedagogiile alternative.

În lucrarea **Pedagogiile alternative** (București, 2014), autorul Ion Albușescu prezintă cititorului pedagogiile alternative care sunt pedagogii de autor, adică valorifică ideile unor personalități de referință în istoria acestei științe: Maria Montessori, Rudolf Steiner, Celestin Freinet, Peter Petersen, programul Step by Step. Ele promovează modalități de realizare a procesului educațional care oferă alte variante organizatorice și funcționale decât acelea proprii școlii tradiționale. Această lucrare este destinată studenților care urmează specializării din domeniul „Științele Educației”, dar și cadrelor didactice interesate de teoria și practica alternativelor educaționale, și nu în ultimul rând, părinților interesați de un rol mai activ în educarea copiilor lor.

Ioan Cerghit în lucrarea sa **Sisteme de instruire alternative și complementare: Structuri, stiluri și strategii** (București, 2002), militează în favoarea dezvoltării unei imagini mereu înnoite și înnoitoare asupra procesului de învățământ, a întăririi convingerii potrivit căreia nu există un singur mod în care elevii învață și cu atât mai puțin nu există un singur mod în care aceștia să fie învățați. În opinia autorului o

astfel de deschidere la multiple abordări lasă locul mai multor opinii operaționale ce vor merge mână în mână cu actualele evoluții paradigmatică în domeniu și exigențele complexe specifice acestui început de secol, al XXI-lea.

Pedagogia Waldorf este o formă de învățământ bazată pe metode antroposofice de predare și educare. Prima școală Waldorf a fost întemeiată în 1919 în Stuttgart, Germania, și a fost condusă de un colectiv de dascăli pregătiți de Rudolf Steiner, finanțată de către adeptul său Emil Molt, proprietarul fabricii de tutun Waldorf din Stuttgart, pentru copiii angajaților fabricii sale. Metodica școlilor Waldorf este bazată pe o serie de noțiuni despre dezvoltarea omului în domeniile trupesc, sufletesc și spiritual, ce sunt menite să îi ofere dascălului înțelegere pentru ființa launtrică a copilului. Un loc deosebit la expoziția îl ocupă cartea **Pedagogia Waldorf: Un drum către un învățământ mai uman** de Lanz Rudolf (Ch. 2001), prin care cititorul face cunoștință cu o pedagogie care încearcă să fie o sinteză a ideilor marelui pedagog și antropozof german Rudolf Steiner. Scopul acestei lucrări este de a prezenta publicului un sistem pedagogic ce a provocat multe dezbateri în țările europene. Nu este un sistem nou (din 1919) cu toate acestea actualitatea sa este demonstrată nu numai prin multiple „pro” și „contra”, dar și prin creșterea continuă a numărului de școli ce se orientează după această „nouă” filosofie a învățământului. Ce distinge pedagogia Waldorf de celelalte teorii pedagogice este faptul că această se bazează pe observarea intimă a „ființei copil” și a condițiilor necesare dezvoltării infantile. Fără această cunoaștere însuși conținutul pedagogiei Waldorf nu ar putea fi înțeles. O metodă specială de educare a copiilor foarte tineri, care a fost creată de marea educatoare italiană Maria Montessori (1870-1952) este *Metoda Montessori*, înființând peste tot în lume școli care aplicau metoda sa (Școli Montessori). A început să aplice multe din ideile sale personale despre educarea copiilor cu vârste cuprinse între un an și cinci ani, pe când s-a ocupat de copii cu deficiențe mentale. Pe principiul unei libertăți controlate, Școlile Montessori inspiră copiii să lucreze în ritmul lor propriu, singuri sau împreună cu alte persoane. Cadrele didactice încurajează dezvoltarea copiilor auto-motivați, independenți, echilibrați, activi, colaborativi prin predare de la egal la egal. Cartea **Copilul** de Maria Montessori (1991) descrie metode și strategii de educație care au adus în sistemul de învățământ tradițional un aer de libertate, de neconformism, dar mai ales de respect și dragoste pentru COPIL.

Pedagogia Freinet este „o pedagogie care responsabilizează la maxim și îi învață pe copii respectul față de alții”. Celestin Freinet (1896-1966) profesor francez, la sfârșitul sec. XX pune bazele unui sistem denumit mai târziu **Pedagogia Freinet**, care se bazează pe o serie de principii, clar stabilite: școala centrată pe copil, munca școlară motivată, activitate personalizată, expresie liberă și comunicare, cooperare, învățare prin tatonare experimentală, globalitate a acțiunii educative. Freinet pornește de la ideea că orice copil poate deveni cel mai bun într-un anumit moment al existenței sale, în aceste condiții ierarhizarea într-un grup de copii nu pare cea mai bună idee. Lucrarea **Pedagogia Freinet** de Șt. Rădulescu (Burești, 1999), reprezintă rezultatul cercetării critice obiective a contribuției originale aparținând gânditorului francez Celestin Freinet (1896-1966) la teoria și practica pedagogică. Analiza se prelungește și se îmbogățește cu referiri la mișcarea pedagogică Freinet, care se manifestă pregnant în viața școlii din Franța și din numeroase alte țări.

În anii 1950, B. F. Skinner și Norman Crowder, teoreticieni americani, au emis idei

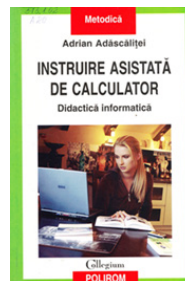

despre instruirea programată, aceștia fiind considerați pionierii modernelor tehnici de instruire cu ajutorul calculatorului. Folosirea calculatorului în procesul de învățământ se dovedește a fi o necesitate în condițiile dezvoltării în ritm accelerat a tehnologiei informației. Pentru noile generații de elevi și studenți, a devenit o cerință conceptul de asistare a procesului de învățământ cu calculatorul, în condițiile avalanșei de informații multimedia. Volumul **Instruire asistată de calculator: Didactică informatică** de Adrian Adăscăliței (Iași, 2007), prezintă un suport metodic pentru personalului didactic care în procesul de instruire și învățare utilizează calculatorul. Instruirea asistată de calculator este metodă ce valorifică principiile de modelare și analiză cibernetică a activității în contextul noilor tehnologii informatice și de comunicații.

Programul educațional „Pas cu Pas” s-a născut în 1994 dintr-o inițiativă a Institutului pentru o Societate Deschisă, susținută de Fundația Soros Moldova, cu acoperirea metodică a centrului de dezvoltare a copilului Children’s Resources International (Georgetown University, Washington, DC). În 1998 s-a înregistrat ca ONG, de rând cu alte 28 țări care implementează programe similare, este membru-fondator al asociației internaționale ISSA (International Step by Step Association). Misiunea acestui program este de a contribui la reforma învățământului prin crearea unui model practic și funcțional în cadrul educației formative, model bazat pe tehnologii educaționale avansate care promovează centrarea pe copil, practici de predare reflexivă, educația comunitară, deprinderi de gândire critică la toate grupurile țintă – copii, părinți, cadre didactice, administratori ai școlilor și comunităților. Cartea **Să facem cunoștință** lansează seria *Pas cu Pas în acțiune*, care ne propune o bogată experiență de lucru a cadrelor didactice în grupele și clasele în care este implementat Programul. Designul cărții este determinat de caracterul, prin definiție interactiv, al Programului: este un dialog virtual între Program și interlocutorii interesați de procesul educațional desfășurat în grupele și clasele *Pas cu Pas*.

Noua metodologie didactică, adecvată obiectivelor învățământului actual, impune folosirea unor metode menite să mărească potențialul elevilor, angajarea lor la un efort personal în actul învățării, cu o eficiență maximă intelectuală. Unul dintre aceste metode este *metoda proiectului*. Cartea de Mariana Marinescu **Tendințe și orientări în didactica modernă** (București, 2007) îmbină elemente de ordin teoretic, care explică necesitatea unei perspective educaționale, cu sugestii de ordin practic și metodologic. Sunt sugerate modalități de delurare, de dezbateri, de realizare de proiecte, portofolii etc.

Biblioteca dispune o colecție mare de publicații periodice din domeniul pedagogiei. Subiectul pedagogiei alternative este larg reflectat în articolele, pe care le putem lectura în următoarele publicații periodice : Didactica Pro... : Bul. de teorie și practică educațională, Revista Învățământului preșcolar, Revista de pedagogie, Univers Pedagogic, Педагогика : науч.-теорет. журн., Дошкольное воспитание : ежемес. науч.-метод. журн., Директор школы : научн.-метод. журн. для рук. учеб. заведений, Народное образование : Российский общественно-пед. журн., Ребенок в детском саду: ил. метод. журн. для воспитателей дошк. учреждений, Дошкольник : Методика и практика воспитания и обучения : теорет. и науч.-метод. журн, Семья и школа : журн. для родителей, etc. Toate sursele informaționale care vizează subiectul pedagogiile alternative se află pe

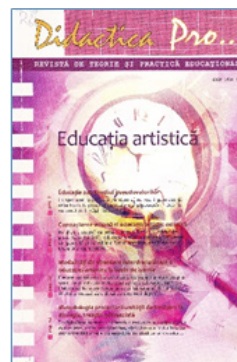
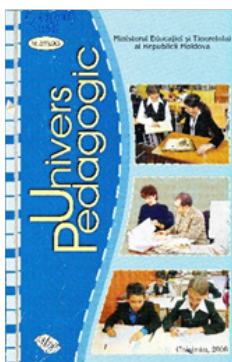

rafturile bibliotecii noastre vă vor fi buni consilieri nu numai pentru studenți, viitori pedagogi, dar și pentru cercetătorii în domeniul științelor pedagogice.

Bibliografie:

1. ADĂSCĂLIȚEI, Adrian. *Instruire asistată de calculator* : Didactică informatică. Iași. Polirom, 2007. 204 p. ISBN 978-973-46-0687-0
2. ALBULESCU, Ion. *Pedagogii alternative*. București : Ed. ALL, 2014. 296 p. ISBN 978-606-587-197-7
3. CERGHIT, Ioan. *Sisteme de instruire alternative și complementare : Structuri, stiluri și strategii*. București. Aramis, 2002. 319 p. ISBN 973-85939-4-8
4. LANZ, Rudolf. *Pedagogia Waldorf. Un drum către un învățământ mai uman*. București : Ed. Fundației Intellegentia, 2002. 276 p. ISBN 973-96927-4-5
5. MARINESCU, Mariana. *Tendențe și orientări în didactica modernă*. București : Ed. Didactică și Pedagogică, 2009. 208 p. ISBN 978-973-30-2516-0
6. MONTESSORI, Maria. *Copilul* : (Pentru părinți și educatori). CEDC 1991. 63 p. ISBN 973-9082-06-8
7. *Pas cu pas : să facem cunoștință : program educațional pentru copii și familii* : Epigraf. 2001. ISBN 9975-903-25-8
8. RĂDULESCU, Mihaela Șt. *Pedagogia Freinet : un demers inovator*. Iași. Polirom, 1999. 207 p. ISBN 973-683-264-3: 19.87

Resurse electronice:

1. <http://www.calameo.com/read/001133349bf313d5e416c>;
2. http://81.180.66.9:1701/primo_library/libweb/action/search.do?mode=Basic&vid=373SUO_V1&tab=usarb&#;
3. <http://tinread.usarb.md:8888/tinread/tinread.jsp>;
4. <http://www.cnae.ro/documents/montessori.pdf>;
5. <http://www.supermamici.ro/invatamant-alternativ-waldorf-step-by-step-montessori-planul-jena-freinet/3/>;
6. <http://waldorf.ro/pedagogia-waldorf/>;
7. http://www.aiarad.ro/pdf/publicatii/quovadis_nr4_2004.pdf